

نقش کتابخانه‌های بیمارستانی در تأمین اطلاعات: مطالعه موردی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

شعله زکیانی^۱ سعید غفاری^{۲*}

۱. گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، واحد مشهد، مشهد، ایران. ORCID: 0000-0002-5836-8700

۲. گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، واحد قم، قم، ایران.

مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین؛ دوره چهارم؛ شماره اول؛ بهار و تابستان ۱۳۹۷؛ صفحات ۲۹-۲۳

چکیده

هدف: کتابخانه بیمارستانی جهت اشاعه اطلاعات بالینی برای حرفه‌مندان پزشکی مانند پزشکان، پرستاران، تکنسین‌های آزمایشگاهی، پیراپزشکان و مدیران بیمارستان تالسیس می‌شود. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش کتابخانه‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در تأمین اطلاعات تخصصی برای پزشکان متخصص بود.

روش‌ها: پژوهش حاضر به روش پیمایشی-تحلیلی در سال ۱۳۹۴ انجام شد. حجم نمونه ۸۴ نفر از پزشکان متخصص و کتابداران شاغل در ۱۰ بیمارستان آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز براساس فرمول کوکران با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی بود. دو پرسشنامه محقق‌ساخته مجزا برای پزشکان متخصص و کتابداران طراحی شد و داده‌های مورد نظر گردآوری گردید. جهت آنالیز داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و آمار توصیفی و استنباطی (آزمون تی تک‌نمونه و آزمون فریدمن) استفاده گردید.

نتایج: نتایج نشان داد که پزشکان متخصص برای حل مسائل درمانی، پژوهشی و آموزشی از خدمات امانت منابع و نشریات کتابخانه‌های بیمارستانی استفاده می‌نمایند. همچنین خدمات اشاعه‌گزینشی اطلاعات فقط در ۵۰ درصد کتابخانه‌ها ارائه می‌شود. محدودیت ساعات کار کتابخانه و نبود منابع اطلاعاتی از عمده‌ترین مشکلات پزشکان و محدودیت بودجه، کمبود کتابدار متخصص و نبود منابع و تجهیزات از مهم‌ترین مشکلات کتابخانه‌های بیمارستانی بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به اهمیت اطلاعات در حوزه پزشکی، لازم است کتابخانه‌های بیمارستانی برای دسترسی بهتر پزشکان متخصص به اطلاعات و استفاده از خدمات کتابخانه‌های بیمارستانی به استفاده از شیوه‌های نوین اطلاع‌رسانی و نوع و نحوه ارائه خدمات مجهز باشند.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه، بیمارستان، پزشکان، اطلاعات، دانشگاه علوم پزشکی تبریز.

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۹۷/۲/۲ اصلاح نهایی: ۹۷/۵/۱۴ پذیرش مقاله: ۹۷/۵/۲۰

ارجاع: زکیانی شعله، غفاری سعید. نقش کتابخانه‌های بیمارستانی در تأمین اطلاعات: مطالعه موردی دانشگاه علوم پزشکی تبریز. مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین. ۱۳۹۷؛ ۴(۱): ۲۳-۲۹.

مقدمه:

اطلاعات تأثیر بسزایی در تشخیص، پیشگیری و تصمیم‌گیری در روش‌های درمانی خواهد داشت. از این رو رسالت کتابخانه‌های بیمارستانی تأمین اطلاعات مبتنی بر دانش مورد نیاز متخصصان علوم پزشکی می‌باشد [۱].

در زمینه اهداف این کتابخانه‌ها جنبه‌های نظری متفاوتی بیان شده، از این منظر که کتابخانه بیمارستانی عهده‌دار ارائه خدمات اطلاع‌رسانی دانش‌مدار در زمینه علوم پزشکی و بهداشتی است. در حقیقت این گونه

حوزه پزشکی به طور مداوم شاهد انتشار روزافزون منابع علمی است و با توجه به اهمیت اطلاعات مربوط به آخرین دستاوردهای علمی که با حیات انسان‌ها سر و کار دارد، لازم است پژوهشگران و متخصصان برای روزآمدسازی از آخرین پیشرفت‌ها و تحولات در زمینه تخصصی خود اطلاع یابند و خود را با پیشرفت‌های جهانی هم‌گام سازند. دستیابی به اطلاعات روزآمد در حرفه پزشکی بسیار حائز اهمیت است و استفاده از

نویسنده مسئول:

سعید غفاری

گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، واحد قم، قم، ایران.

ORCID: 0000-0002-1776-3229

پست الکترونیکی: ghaffari130@yahoo.com

تلفن: +۹۸۹۱۲۳۲۵۳۳۸۴

علوم پزشکی تبریز و کتابداران کتابخانه‌های این بیمارستان‌ها تشکیل دادند. مجموع پزشکان در این پژوهش ۹۶ نفر و مجموع کتابداران نیز ۱۰ نفر بود. با توجه به محدود بودن تعداد کتابداران از روش سرشماری برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد و برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده و حجم نمونه پزشکان ۸۴ نفر تعیین گردید که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند.

ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته بود. بدین منظور دو پرسشنامه مجزا برای پزشکان متخصص و کتابداران شاغل در کتابخانه‌های بیمارستان‌ها طراحی شد. جهت سنجش پایایی ابزار پژوهش از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای پرسشنامه پزشکان متخصص ۰/۸۴۱ و پرسشنامه کتابداران ۰/۷۱۲ بوده است. روایی محتوایی پرسشنامه‌ها با استفاده از نظرات افراد صاحب‌نظر در این حوزه‌ها مورد سنجش قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی (میانگین داده‌ها، آماره آزمون تی تک‌نمونه و آزمون فریدمن) و نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده گردید.

یافته‌ها:

نتایج بررسی جامعه پژوهش از نظر جنسیت و سطح تحصیلات نشان داد که بیشتر متخصصین بیمارستان‌های مورد مطالعه را مردان با ۵۸/۳ درصد تشکیل داده‌اند. همچنین در میان کتابداران بیمارستانی زنان ۸۰ درصد و مردان ۲۰ درصد را تشکیل دادند. بیش از نیمی از پزشکان بیمارستان‌های مورد مطالعه رزیدنت بوده و تنها ۲۱/۴ درصد آنان را پزشکان متخصص تشکیل می‌دهند و پزشکان متخصص زن کمتر از پزشکان متخصص مرد می‌باشد. پزشکان متخصص در مقاطع تحصیلی رزیدنت به تعداد ۴۷ نفر با ۵۶ درصد، متخصص ۱۸ نفر با ۲۱/۴ درصد، فلوشیپ ۹ نفر با ۱۰/۷ درصد، فوق تخصص ۹ نفر با ۱۰/۷ درصد، و ۱ نفر با تخصص نامعلوم با ۱/۲ درصد بودند. سطح تحصیلات پزشکان متخصص بیش از نیمی از پزشکان رزیدنت هستند و ۲۱/۴ درصد آنان را پزشکان متخصص تشکیل می‌دهند. کتابداران بیمارستانی به لحاظ سطح تحصیلات کاردانی و کارشناسی از درصد برابر ۵۰ درصد برخوردار بودند. در خصوص میزان تحصیلات ۵۰ درصد کتابداران کتابخانه‌های بیمارستانی دارای مدرک کارشناسی کتابداری بودند.

نتایج بررسی و اولویت‌بندی نیازهای اطلاعاتی پزشکان در جدول ۱ نشان داد که حل مسائل درمانی با ۶۲/۱ درصد در اولویت اول و علاقه فردی، بدون اولویت می‌باشد.

کتابخانه‌ها وظیفه دارند تا اطلاعاتی را که متخصصان علوم پزشکی در طبابت بالینی هر روزه به آن نیاز داشته، فراهم آورند و پاسخگوی سؤالات آن‌ها در زمینه اطلاعات بهداشتی باشند [۲].

نیازهای پژوهشی و آموزشی متخصصان رشته‌های پزشکی از دو منبع اصلی تأمین می‌شود، نخست مدارک و اسناد پزشکی مربوط به بیماران و دوم اطلاعات موجود در کتاب‌ها، نشریات ادواری، گزارش‌های تحقیقاتی، مجموعه مقالات کنفرانس‌ها و سایر منابع [۳]. در چنین شرایطی است که کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی می‌توانند با مطالعه و بررسی دقیق و اصولی نیازهای اطلاعاتی پزشکان، شناسایی منابع اطلاعاتی مفید و ارائه آن‌ها به متخصصان پزشکی، آن‌ها را در دستیابی به اطلاعات یاری رسانند [۴].

کتابخانه‌های بیمارستانی با ارائه خدمات مختلف سعی دارند امکان دسترسی پزشکان و پیراپزشکان را به منابع اطلاعاتی مورد نیاز خود را افزایش دهند. از آن جا که عمده‌ترین فعالیت پزشکان در بیمارستان درمان بیماران می‌باشد، این امر تنها با اطلاعات و دانش قبلی میسر نیست و مستلزم مراجعه به متون و آگاهی از آخرین یافته‌های پزشکی و روش‌های درمان است. بنابراین کتابداران کتابخانه بیمارستان با کمک و یاری رساندن به گروه‌های محقق در حل مشکلات کلینیکی نقش مهمی در جنبش پزشکی داشته‌اند [۵]. وظایف کتابداران تهیه، تولید و اشاعه اطلاعات و همچنین فراهم‌سازی و آسان‌سازی اطلاعات می‌باشد و با توجه به اهمیت نقش کتابخانه‌های بیمارستانی در تأمین اطلاعات مورد نیاز پزشکان، مشخص نیست پزشکان متخصص جهت دسترسی به اطلاعات تخصصی مورد نیاز خود چگونه از کتابخانه‌های بیمارستانی و کتابداران شاغل در آن بهره می‌جویند [۶]. کتابخانه‌های بیمارستانی باید به جنبه کنترل اطلاعات از جمله دسترس‌پذیر کردن آسان اطلاعات برای استفاده پزشکان توجه ویژه‌ای داشته و شرایط دسترس‌پذیری به منابع، به ویژه منابع الکترونیکی را، حتی بر بالین بیمار برای پزشکان امکان‌پذیر نمایند.

از این رو این پژوهش با هدف نقش کتابخانه‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در تأمین اطلاعات انجام شد تا از این طریق بتوان نقاط ضعف و قوت این کتابخانه‌ها را شناسایی کرد.

مواد و روش‌ها:

پژوهش حاضر از نوع پیمایشی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش را پزشکان متخصص شاغل در ۱۰ بیمارستان آموزشی وابسته به دانشگاه

جدول ۱- درصد فراوانی اولویت‌های نیازهای اطلاعاتی پزشکان بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تبریز

میانگین	اولویت‌های نیاز اطلاعاتی									
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	
روزآمد کردن اطلاعات	۴/۳۰	٪۱۰/۷	٪۷/۱	٪۴/۸	٪۹/۵	٪۱۷/۹	٪۸/۳	٪۲۲/۶	٪۹/۵	٪۹/۵
آموزش	۵/۵۲	٪۲۶/۲	٪۱/۳	٪۳/۶	٪۴/۸	٪۲/۴	٪۶	٪۱۷/۹	٪۲۲/۶	٪۱۵/۵
تهیه مقالات علمی	۴/۲۵	٪۲۲/۶	٪۲/۴	٪۴/۸	٪۲۰/۳	٪۱۳/۱	٪۱۴/۳	٪۱۰/۷	٪۱۰/۷	٪۱/۲
برقراری ارتباط علمی با همکاران	۲/۷۲	٪۶	٪۱۳/۱	٪۱۰/۷	٪۱۶/۷	٪۲۵	٪۲۰/۳	٪۷/۱	٪۱/۲	٪۰
انجام کار پژوهشی	۵/۸۳	٪۵۳/۶	٪۶	٪۲/۴	٪۴/۸	٪۳/۶	٪۷/۱	٪۹/۵	٪۹/۵	٪۳/۶
حل مسائل درمانی	۶/۱۸	٪۱۰/۷	٪۰	٪۲/۴	٪۱/۳	٪۰	٪۱/۲	٪۸/۳	٪۱۳/۱	٪۶۳/۱
شرکت در دوره‌های تخصصی	۴/۶۲	٪۲۷/۴	٪۷/۱	٪۱۱/۹	٪۸/۳	٪۷/۱	٪۷/۱	٪۸/۳	٪۱۹	٪۳/۶
علاقه فردی	۲/۹۵	٪۰	٪۴/۸	٪۱۴/۳	٪۱۳/۱	٪۱۹	٪۲۲/۶	٪۹/۵	٪۱۳/۱	٪۳/۶

همچنین نتایج جدول ۲ نیز نشان می‌دهد میزان کای دو بدست آمده در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ از لحاظ آماری معنی‌دار است، بنابراین گزینه‌های انتخاب شده دارای اولویت‌های متفاوتی هستند که با توجه به رتبه‌بندی آزمون فریدمن متغیر نیازهای اطلاعاتی برای حل مسائل درمانی به عنوان اولویت اول و آموزش و انجام کارهای پژوهشی در اولویت‌های بعدی قرار داشتند.

بررسی و رتبه‌بندی هدف از مراجعه پزشکان متخصص به کتابخانه، از ۵ بعد امانت، آگاهی از تازه‌های کتابخانه، استفاده از اینترنت و نشریات و مطالعه شخصی به صورت استنباطی از آزمون فریدمن انجام شد. نتایج جدول ۳ و ۴ نشان داد که امانت گرفتن و مطالعه شخصی درصد بالایی از اولویت‌های این گروه را در بر می‌گیرد. اما آگاهی از تازه‌های کتابخانه از کمترین درصد علل مراجعه محسوب شد. استفاده از نشریات و اینترنت در اولویت‌های بعدی قرار داشته‌اند.

جدول ۲- آزمون فریدمن برای اولویت‌های نیازهای اطلاعاتی

تعداد	۸۴
کای دو	۱۵۸/۸۱
درجه آزادی	۷
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۰

جدول ۴- آزمون فریدمن برای اولویت‌های خدمات درخواستی

تعداد	۸۴
کای دو	۲۵/۷۰۰
درجه آزادی	۴
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۰

جدول ۳- درصد فراوانی اولویت‌های استفاده پزشکان بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تبریز از کتابخانه‌های بیمارستانی

میانگین	اولویت‌های منابع اطلاعاتی						
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
امانت گرفتن منابع	۳/۳۲	٪۶	٪۴/۸	٪۸/۳	٪۲۳/۸	٪۲۱/۴	٪۳۵/۷
استفاده از اینترنت	۲/۷۸	٪۱۵/۵	٪۲۱/۴	٪۱۴/۳	٪۱۷/۹	٪۲۱/۴	٪۹/۵
آگاهی از تازه‌های کتابخانه	۲/۳۸	٪۱۹	٪۲۱/۴	٪۳۴/۵	٪۱۵/۵	٪۸/۳	٪۱/۲
استفاده از نشریات	۳/۷	٪۱۶/۷	٪۷/۱	٪۲۰/۳	٪۲۲/۶	٪۱۷/۹	٪۱۵/۵
مطالعه شخصی	۳/۴۶	٪۱۱/۹	٪۳/۸	٪۷/۱	٪۱۱/۹	٪۲۵	٪۳۵/۷

برای بررسی مشکلات پزشکان متخصص در کسب اطلاعات تخصصی، ۹ گزینه معرفی و از پزشکان خواسته شد تا این مشکلات را با توجه به نظرات خود اولویت‌بندی نمایند. گزینه‌ها متشکل از محدودیت وقت و اشتغال زیاد، محدودیت ساعات کار کتابخانه، موجود نبودن منبع اطلاعاتی در کتابخانه، عدم راهنمایی کتابداران، قدیمی بودن منابع، عدم مهارت در استفاده از منابع، عدم ارتباط با سایر کتابخانه‌ها برای تهیه منابع،

بررسی خدمات ارائه شده از کتابخانه‌ها نشان داد خدمات امانت منابع و تهیه مقالات بطور ۱۰۰ درصد در تمام کتابخانه‌های بیمارستان‌ها ارائه می‌شود. پاسخگویی به سؤالات و انجام جستجو نیز در ۹۰ درصد کتابخانه‌ها و خدمات اشاعه‌گزینشی اطلاعات فقط در ۵۰ درصد کتابخانه‌ها ارائه می‌شود. فعالیت‌هایی مانند ارائه تازه‌های کتاب به میزان ۶۰ درصد و راهنمایی مراجعین ۸۰ درصد در کتابخانه‌ها انجام می‌شود.

مشکلات پیشنهادی متفاوت بوده و اولویت مشکلات به ترتیب محدودیت بودجه با ۱۵ درصد، کمبود نیروی متخصص کتابدار با ۵/۰۹ درصد، کمبود منابع با ۴/۹۵ درصد، کمبود تجهیزات با ۴/۷۳ درصد، کمبود فضا با ۴/۶۶ درصد، عدم آموزش کتابداران با ۴/۵۳ درصد و مناسب نبودن ساعات کار کتابخانه‌ها با ۴/۳۷ درصد عنوان شد.

نتایج نشان داد میانگین بدست آمده برای میزان قابلیت‌های تخصصی کتابداران کتابخانه‌های بیمارستانی تبریز در تأمین اطلاعات تخصصی از دیدگاه پزشکان متخصص ۳/۱۹ بود. نتایج آزمون تی تک‌نمونه در جدول ۵ برای سنجش قابلیت‌های تخصصی کتابداران، نشان می‌دهد که با توجه به حد بالا و پایین و سطح معنی‌داری، کتابداران از قابلیت‌های تخصصی مناسبی برخوردارند.

جدول ۵- میانگین قابلیت‌های تخصصی کتابداران با آزمون تی تک‌نمونه

ارزش مورد بررسی ۳/۱۹						
مقدار t	درجه آزادی	سطح اطمینان*	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا	قابلیت‌های تخصصی کتابداران
-۰/۰۰۳	۸۳	۰/۹۹۷	۰/۰۰۰۰۲۱	-۰/۰۱۳	۰/۰۱۳	

*۰/۹۵ اطمینان برای اختلاف میانگین‌ها

بحث و نتیجه‌گیری:

از دلایل کم بودن مراجعه پزشکان به کتابخانه، محدودیت وقت، اشتغال زیاد و محدودیت ساعات کار کتابخانه بود. بنابراین جهت حل این مشکلات لازم است کتابخانه‌های بیمارستانی در صدد طراحی خدمات جدید و متنوع‌تری به مراجعان خود باشند و با استفاده از فناوری‌های جدید ارتباطی و اطلاعاتی، استفاده از خدمات خود را به حضور فیزیکی افراد محدود نسازند. نتایج تحقیق حاضر با نتایج پژوهش قاسمی، Slade و همکاران و شیخ کائولمیلان که به محدودیت وقت و مشغله بالای کاری اشاره داشتند، هم‌سو می‌باشد [۱۲-۱۴].

در بررسی مشکلات کتابخانه‌های بیمارستانی، مواردی مانند محدودیت بودجه، منابع اطلاعاتی، فضا و تجهیزات و مهم‌تر از همه کمبود مهارت کتابداران بیمارستان‌ها در زمینه روش‌های جستجوی منابع در پایگاه‌های اطلاعاتی به ترتیب اولویت بیان شد.

بنابراین برای ارتقای خدمات‌رسانی، کتابخانه‌های مورد مطالعه نیاز به تهیه و بروزرسانی منابع اطلاعاتی، بکارگیری کتابداران متخصص و برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی هم برای کتابداران و هم برای متخصصان درمانی دارند. نتایج پژوهش حاضر با نتایج مطالعه هاشمیان و همکاران، Demas و Ludwig، Martinez-Silverra و Oddone هم‌سو است [۱۵-۱۷].

عدم آگاهی از وجود منابع و نداشتن امکانات جستجوی کامپیوتری بود. اولویت‌بندی این مشکلات با توجه به آزمون فریدمن نشان داد که محدودیت وقت و اشتغال زیاد، محدودیت ساعات کار کتابخانه و موجود نبودن منابع اطلاعاتی در کتابخانه به ترتیب ۶/۰۲، ۵/۳۸ و ۵/۳۸ درصد بودند که از مهم‌ترین مشکلات پزشکان در کسب اطلاعات تخصصی عنوان شد.

به منظور بررسی مشکلات کتابخانه‌های بیمارستانی، ۷ گزینه با عناوین محدودیت بودجه، کمبود نیروی متخصص کتابدار، کمبود منابع، کمبود تجهیزات، کمبود فضا، عدم آموزش کتابداران و مناسب نبودن ساعات کار کتابخانه‌ها معرفی و از کتابداران خواسته شده بود تا این مشکلات را با توجه به نظرات خود اولویت‌بندی نمایند. نتایج حاصل از اولویت‌بندی این مشکلات با توجه به آزمون فریدمن نشان داد که اولویت

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که نیازهای اطلاعاتی پزشکان متخصص به جهت حل مسائل درمانی، پژوهشی و آموزشی بالاترین اولویت و علاقه فردی بدون هیچ اولویتی بوده و نیاز اطلاعاتی با هدف آموزش و پژوهش از اولویت متوسطی برخوردار بوده است. نتایج پژوهش حاضر با نتایج مطالعه مولوی‌فرد، Marshall و Oduwole هم‌سو است [۹-۷]. از دلایل مراجعه متخصصین به کتابخانه‌های بیمارستانی، امانت منابع و مطالعه شخصی بالاترین اولویت و آگاهی از تازهای کتابخانه کمترین اولویت را داشت. استفاده از اینترنت و نشریات از اولویت‌های متوسط بود. در بررسی میزان خدمات‌رسانی کتابخانه‌های بیمارستانی، خدماتی مانند امانت‌دهی منابع، تهیه و ارائه مقالات علمی بطور ۱۰۰ درصد، راهنمایی، پاسخگویی و جستجوی منابع حدود ۹۰ درصد در کتابخانه‌ها ارائه می‌شود. نتایج تحقیق حاضر با یافته‌های تحقیق مدنی که نشان داد متداول‌ترین شیوه جستجوی اطلاعات توسط مجریان، جستجو در منابع کتابخانه‌ای بوده است که بیش از نیمی از این محققان در جستجوی خود از کتابدار کمک گرفته‌اند و حبیبی و همکاران که ثابت کردند بیشتر پزشکان برای روزآمد کردن اطلاعات خود و حل مسایل درمانی به جستجوی اطلاعات می‌پردازند، هم‌سو است [۱۰، ۱۱].

با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود تحلیل نیازهای اطلاعاتی پزشکان متخصص در بیمارستان‌ها، تأمین بوجه لازم جهت دسترسی به منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی براساس نیازهای متخصصین، بروزرسانی منابع اطلاعاتی و درمانی موجود در کتابخانه‌های بیمارستانی، استفاده از نیروهای متخصص کتابداری و اطلاع رسانی در کتابخانه‌های بیمارستانی و برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی برای کتابداران و متخصصین درمانی بیمارستان‌ها در دستور کار قرار گیرد.

تشکر و قدردانی:

بدینوسیله نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از اساتید، متخصصین و کتابداران بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز که در انجام این پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی نمایند.

نتایج تحقیق از منظر اولویت‌بندی نیازهای اطلاعاتی متخصصین درمانی حاکی از آن است که کتابخانه‌های بیمارستانی بایستی خدمات خود را با توجه به این اولویت‌ها طراحی نمایند. همچنین بررسی مشکلات پزشکان متخصص در مراجعه به کتابخانه نشان داد که محدودیت وقت پزشکان و یا محدود بودن ساعات فعالیت کتابخانه‌های بیمارستانی از درصد بالایی برخوردار می‌باشند بنابراین لازم است کتابخانه‌های بیمارستانی در صدد طراحی خدمات جدید و متنوع‌تری به پزشکان باشند و با استفاده از فناوری‌های جدید ارتباطی و اطلاعاتی استفاده از خدمات خود را به حضور فیزیکی افراد محدود نسازند. از آن جایی که کتابداران کتابخانه‌های بیمارستانی در تأمین اطلاعات تخصصی به پزشکان متخصص نقش قابل توجهی را ایفا می‌کنند ضروریست بیمارستان‌ها در راستای تسهیل دسترسی متخصصین به جدیدترین اطلاعات پزشکی برنامه‌ریزی و با برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای تمامی کارکنان به خصوص کتابداران شاغل در کتابخانه‌ها در تأمین اطلاعات تخصصی به پزشکان همت گمارند.

References

1. Gluck JC, Hassig RA, Balogh L, Bandy M, Doyle JD, Kronenfeld MR, et al. Standards for hospital libraries 2002. *J Med Libr Asso.* 2002; 90(4):465-72.
2. Shabani A. The necessity for development of hospital libraries in medical information services plans. *Health Inf Manage.* 2011; 8(1): 93-6. [In Persian]
3. Kiani Khouzeestani H, Niknam M, Pishvaei F. The information seeking behavior of faculty members of Yazd University of Medical Sciences. *NASTINFO.* 2013; 23(4): 121-34. [In Persian]
4. Sadeghi Ghiasi F. The ways do attainment of Tabriz University of medical sciences physician to sources of drug information and the rate of usage of them. *NASTINFO.* 2007; 18(4): 157-74. [In Persian]
5. Tennant MR, Miyamoto MM. The role of medical libraries in undergraduate education: a case study in genetics. *J Med Libr Assoc.* 2002; 90(2):181-93.
6. Etesami P. The study of percent use of hospital libraries by specialists and the assistant of hospital university in Iran University of Medical Sciences for helping care and the role of special librarians to provide information for them [Dissertation]. Tehran: Iran University of Medical Sciences; 1996. [In Persian]
7. Molavi Fard, N. Study of the general practitioner information behavior in Zanjan University of Medical Sciences and health services [Dissertation]. Tehran: Iran University of Medical Sciences; 1999. [In Persian]
8. Marshall JG. The impact of the hospital library on clinical decision making: the Rochester study. *Bull Med Libr Assoc.* 1992; 80(2):169-78.
9. Oduwole AA. A Study of the impact of medical libraries on clinical decision-making in Nigeria University teaching hospitals. *Int Libr Rev.* 1999; 31(3): 109-18. Doi: 10.1080/10572317.1999.10762494
10. Madani S. Study of role of librarian special in medical research project and executive in usage of them in the team [Dissertation]. Tehran: Iran University of Medical Sciences; 1996. [In Persian]
11. Habibi S, Farzi G, Lotfollahzadeh R. GPs' information seeking behavior in Ardabil and their approach towards electronic sources. *J Ardabil Univ Med Sci.* 2008; 8(2): 136-41. [In Persian]
12. Ghasemi M. Information-Seeking Behaviour of Masjed Soleiman Physicians. *NASTINFO.* 2013; 14 (2): 13-22. [In Persian]

13. Slade RM, Pinnock C, Philips PA. The informationist in Australia: A feasibility study. *Health Info Libr J.* 2004; 21(2):94-101. Doi: 10.1111/j.1471-1842.2004.00486.x
14. Sheikhhkonlo Milan N. The study of the effective factors on nurses who use the hospital librarian in Iran University of Medical Sciences from the nurses perspective [Dissertation]. Tehran: Iran University of Medical Sciences; 1993. [In Persian]
15. Hashemian MR, Hoveida AR, Khoshkam M. Evaluation of Iran, Tehran and Shahid Beheshti University of Medical Sciences Hospital Libraries According to Existing Standards. *Health Inf Manage.* 2011; 7(4):444-50. [In Persian]
16. Demas JM, Ludwig LT. Clinical medical librarian: The last unicorn. *Bull Med Libr Assoc.* 1991; 79 (1):17-27.
17. Martinez-Silveira MS, Oddone N. Information-seeking behavior of medical residents in clinical practice in Bahia, Brazil. *J Med Libr Assoc.* 2008; 96(4): 381-4. Doi: 10.3163/1536-5050.96.4.016

The role of hospital libraries in providing information: The Case of Tabriz University of Medical Sciences

Sholeh Zakiani¹ Saied Ghaffari^{2*}

1. Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Humanities, Payame Nour University, Mashhad Branch, Mashhad, Iran.

ORCID :0000-0002-5836-8700

2. Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Humanities, Payame Nour University, Qom Branch, Qom, Iran.

(Received 11 Aug, 2018)

Accepted 22 Apr, 2018)

Original Article

Abstract

Aim: The hospital library is being established to disseminate clinical information for medical practitioners such as doctors, nurses, laboratory technicians, paramedics and hospital managers. The purpose of this study was to investigate the role of hospitals in Tabriz University of Medical Sciences in providing specialized information for specialized physicians.

Methods: The present study was carried out through a survey-analytical method in 2015. Sample size of 84 professional physicians and librarians working in 10 educational hospitals of Tabriz University of Medical Sciences based on Cochran formula and using random sampling. Two separate researcher-made questionnaires were designed for specialist doctors and librarians and the data were collected. SPSS software version 22 and descriptive and inferential statistics were used to analyze the data.

Results: The results showed that specialist physicians use the first priority to solve medical, research and educational issues from hospital libraries for personal study, resource lending and the use of publications. Also, selective dissemination services are provided in only 50% of libraries. Limiting the hours of the library and the lack of information resources about the major problems of doctors and budget constraints, the lack of expert librarians and the lack of resources and equipment are one of the most important problems in hospital libraries.

Conclusion: Considering the importance of information in medical area, the hospital libraries should transform the type and manner of their services provision and using the information technologies possibilities for offering new information conveying manners.

Key Words: libraries, Hospital, physicians, Information, Tabriz University of Medical Sciences.

Citation: Zakiani Sh, Ghaffari S. The role of hospital libraries in providing information: The Case of Tabriz University of Medical Sciences. *J Mod Med Info Sci*. 2018; 4(1): 23-29.

Correspondence:

Saied Ghaffari

Faculty of Humanities, Payame Nour University, Qom Branch, Qom, Iran.

Tel: +989123253384

Email: ghaffari130@yahoo.com

ORCID :0000-0002-1776-3229